

Bogumiła Olejnik

<https://orcid.org/0000-0003-4057-6197>

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Józef Młyński, *Praca socjalna w bezpieczeństwie społecznym: myśleć – widzieć – działać*, Kraków 2021, ss. 255

Monografia Józefa Młyńskiego zatytułowana *Praca socjalna w bezpieczeństwie społecznym: myśleć – widzieć – działać* stanowi wartościową analizę zagadnień z dziedziny pracy socjalnej, która została osadzona w kontekście polityki społecznej i bezpieczeństwa społecznego. Na wartość publikacji składają się: (1) poruszenie tematu ważnego społecznie z punktu widzenia aktualnych przemian dokonujących się w strukturze społeczeństwa, (2) aspekt naukowy oraz sposób prowadzonej analizy, która obejmuje nie tylko teorię pracy socjalnej, ale przede wszystkim wymiar praktyczny, w tym także konkretne rozwiązania możliwe do wykorzystania przez pracownika socjalnego w pracy z klientem, (3) przystępność dla odbiorcy, nowoczesna forma edytorska.

Rozwijając pierwszy ze wskazanych punktów, należy zaznaczyć, że praca socjalna staje się obszarem coraz bardziej docenianym w dziedzinie życia społecznego oraz badań naukowych. Autor we wstępie monografii wskazuje na fakt, iż aktualnie tym, co czyni rodzinę dysfunkcyjną nie są już tylko uzależnienia i inne patologie, ale także zaburzony system relacji między członkami wspólnoty rodzinnej (s. 11). Jest to zjawisko względnie nowe, a czas pandemii niewątpliwie spotęgował jego skalę. Między innymi z tego powodu zadaniem pracy socjalnej jest świadczenie pomocy na rzecz podstawowej struktury życia społecznego, którego właściwe funkcjonowanie jest gwarantem bezpieczeństwa

społecznego. Istnieje zatem potrzeba stworzenia narzędzi, które pozwolą skuteczniej świadczyć pomoc w obliczu nowych zjawisk społecznych oddziałujących niekorzystnie na stan równowagi w rodzinach. W tym miejscu ujawnia się cel, dla którego powstała recenzowana monografia: ma ona stanowić pomoc dla pracowników socjalnych oraz studentów na kierunku praca socjalna, dając teoretyczną i praktyczną wiedzę na temat sposobu jak najskuteczniejszego postępowania z klientem w procesie świadczenia pomocy (s. 13). Uwzględniając tak nakreślony cel, zrozumiały staje się podtytuł samej monografii: myśleć, co wskazuje na teorię pracy socjalnej; widzieć – czyli umiejętność dostrzegania mechanizmów kierujących życiem społecznym oraz działać – co wskazuje na praktyczny aspekt oraz wynika bezpośrednio z przeprowadzonej analizy podjętego zagadnienia.

Przechodząc do drugiego punktu niniejszej recenzji, należy zauważyć, że z tak nakreślonym przez autora celem monografii koresponduje jej konstrukcja. Całość została podzielona na dwie części, te zaś na rozdziały. Pierwsza część, zatytułowana *Praca socjalna w teorii*, zawiera podstawowe założenia teoretyczne odnoszące się do pracy socjalnej jako dziedziny nauki społecznej. Dwa rozdziały, które mieszczą się w ramach pierwszej części, analizują teorię i metodę pracy socjalnej, porządkują stan wiedzy, definiują pojęcia. Zostają przedstawione i zanalizowane teorie stojące u podstaw metodyki pracy socjalnej, ich znajomość zdaje się być niezbędna dla pracownika socjalnego w procesie rozwiązywania problemów o charakterze tak indywidualnym, jak i społecznym. Część ta stanowi jasny i przejrzysty wykład treści fundamentalnych w dziedzinie pracy socjalnej, niezbędnych do poznania mechanizmów działających w społeczeństwie, które jest środowiskiem pracy dla osób świadczących pomoc innym.

Na uwagę zasługują podstawy metodologiczne pracy socjalnej, które zostały ujęte w rozdziale drugim recenzowanej książki. W zwięzły i przejrzysty sposób przeanalizowano techniki badawcze, sposób przeprowadzania diagnozy i całego procesu diagnozowania. Elementem wieńczącym pierwszą część monografii jest przedstawienie metodyki działań stosowanej w pracy socjalnej. Tematyka ta zamyka część poświęconą teorii. Autor płynnie przechodzi do części poświęconej aspektom praktycznym.

Siedem rozdziałów, składających się na drugą część monografii Józefa Młyńskiego stanowi szczegółową analizę procesu postępowania metodycznego, które winno być realizowane przez pracownika socjalnego w ramach świadczenia pomocy (s. 14). Stąd też materiał został podzielony na rozdziały

odpowiadające poszczególnym etapom działania pracownika socjalnego w spotkaniu z klientem. Taki podział treści wpływa korzystnie na przejrzystość oraz jasność przekazywanej wiedzy, co stanowi ułatwienie dla odbiorcy oraz świadczy gruntownej znajomości badanej dziedziny nauki. W części tej nie brak definicji pojęć fundamentalnych dla pracy socjalnej, których właściwe rozumienie stanowi podstawę dla skutecznie realizowanej pomocy w pracy z klientem. Co należy zauważyć, zwieńczeniem drugiej części monografii, i tym samym całej pozycji, jest dodatek analizujący kilka autentycznych przypadków z praktyki pracownika socjalnego. Analiza ta została sporządzona w oparciu o schematy i procedury postępowania podane w ramach wcześniejszych rozdziałów recenzowanej publikacji. Dzięki temu pozycja *Praca socjalna w bezpieczeństwie społecznym: myśleć – widzieć – działać* zgodnie z przyjętymi przez autora założeniami nie tylko realizuje postawiony na wstępie cel, ale także ukazuje, w jaki sposób należy w praktyce aplikować wiedzę, którą każdy pracownik socjalny winien posiadać. Dzięki temu – czyli posiadanej w odpowiednio szerokim zakresie wiedzy oraz umiejętności właściwego jej zastosowania w konkretnym przypadku – pracownik socjalny będzie mógł w swobodny i przede wszystkim skuteczny sposób świadczyć pomoc tym, którzy tego potrzebują.

Ostatnim punktem niniejszej recenzji jest zwrócenie uwagi na kwestie techniczne dotyczące formy edytorskiej monografii. Prowadzona przez Józefa Młyńskiego analiza została w wielu miejscach poparta odpowiednimi schematami. Graficzne ukazanie niektórych treści jest niewątpliwym ułatwieniem dla skuteczniejszego odbioru. Co należy zauważyć, wszystkie schematy zawarte w ramach analizy stanowią opracowanie własne autora (jedynie na s. 74 brak adnotacji o pochodzeniu schematu). Prócz wymienionych schematów, w kilku miejscach zastosowano także wyróżnienia tekstu w formie haseł na marginesie, co pozwala na szybkie zlokalizowanie treści najistotniejszych w danym fragmencie. Podobnie wykorzystanie punktatorów i wyliczeń powoduje, że tekst staje się przystępny dla czytelnika, ze względu na edytorską przejrzystość. Ostatnim elementem, na który należy zwrócić uwagę, jest aneks w postaci formularzy: kontraktu socjalnego oraz wywiadu środowiskowego, które zostały udostępnione autorowi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie. Formularze te stanowią dopełnienie części praktycznej recenzowanej monografii, dzięki czemu czytelnik posiada – w ramach jednej pozycji książkowej – komplet informacji.

Podsumowując powyższe, należy stwierdzić, że recenzowana monografia autorstwa Józefa Młyńskiego to niezwykle interesująca pozycja z dziedziny pracy socjalnej osadzonej w kontekście bezpieczeństwa społecznego. O jej wartości stanowi nie tylko bogactwo treści, ale także sposób ich podania oraz nacisk położony na *praxis*. Publikacja może być źródłem wiedzy zarówno dla studentów, jak i aktywnych pracowników socjalnych.